

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oglasila (inserate) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 99.

V Ljubljani, v četrtek 30. aprila 1896.

Letnik XXIV.

Vabilo na naročbo.

S 1. majem pričenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gld. — kr.

Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravnništvo „Slovenca“.

Volilski shod v Šmarjeti.

(Dopis.)

(Konec.)

Splošen je glas: Pomagajte našemu kmetu, kajti on propada od dne do dne pod težo raznih davkov in vedno rastočih dolgov. In ta glas ni prazen, ni slepilo, temveč žalostna istina, katero priznavajo in naglašajo dandanes moške malone vseh strank. Treba je le stopiti pod kmetiško streho, opazovati oratarja pri njegovem delu ter čutiti z njim, v resnici, človeka mora boleti srce, ko vidi tega utopljenca, borečega se za svoj obstanek. Nikakor si ne prikrivam, pravi govornik, tudi nekaterih slabih strani našega prebivalstva, kakor so prepirljivost včasih za malenkostne stvari, ponekod gizdavost v obleki, potratljivost in neka odrvenela malo-

marnost, toda v obče je naše prebivalstvo marljivo in delavno, muči se od jutra do mraka, in vender propada njegovo blagostanje, peša njegova davčna moč in je na svojem posestvu le še oskrbnik, tlačan, kateremu visi dolg kot oster meč na tanki niti nad glavo. Strah pred negotovo bodočnostjo jemlje marsikateremu pogum in pravo veselje do dela, ker vidi, da robota le za druge, ki znajo izrabljati njegove stiske in slabosti. Naš kmečki stan vzdržuje še na površji žilavost njegova, potrpežljivost in velika ljubezen do domačega kraja, do rodne zemlje, katero zapušča le v največji sili, išoč si dela in kruha na tujem.

Torej bodi konec raznim lepim obljubam, katerim naš kmet le prerad veruje, na delo razni domo- in rodoljubi, dokler je še čas, kajti kmalu utegne biti prepozno! In kdo naj pomaga v prvi vrsti? To je država, oziroma državni zbor z dobrimi zakoni, ki ne bodo varovali le kapitala, ampak tudi pošteno delo. Država ima pravico zahtevati od državljanov kri in denar, a ima tudi sveto in hvaležno dolžnost, braniti in varovati koristi vseh stanov, v prvi vrsti pa delavskih, ki jej ustvarjajo razno blago in kapital in ki si navadno ne znajo ali ne morejo braniti svojih pravic, ki so združene s poštenim delom.

Zloben, nevaren in skrajno poguben nauk, ki ga novejši čas neke vrste ljudje trosijo mej svet, da le delo z rokami vzdržuje in pospešuje pravi napredek človeške družbe in ima pravico do plačila, a nič manj krivična je sodba, da bi morali delavski stanovi le robotati kot hlapeci ter prav po pasje stradati. Ne vsakemu jednako, a vsakemu svoje, to je krščansko načelo, po katerem je mogoče zjednačiti razmerje mej delom in kapitalom. Reveži, berači so bili in bodo na svetu, a da bi bili berači celi stanovi, to ni krščansko in ni vredno človeške veljave.

Priznati moramo, da je naša država v zadnjih letih mnogo storila v zboljšanje gmotnega stanja delavskih stanov, toda to je le začetek, dela je še mnogo.

Vlada je v zadnjem času državnemu zboru predložila več zakonskih načrtov, ki pa leže v raznih odsekih. Tako se pripravlja davčna preosnova. Žal, da bode sedanjí državni zbor dovršil v tem oziru le polovičarsko delo. Tako hočejo zemljiški davek znižati za vso Avstrijo le za 1½ milijona. To se bode malo ali nič poznalo za posameznega zemljiškega posestnika.

Na drugi strani potrebuje primerne premembe sedanjí domovinski zakon, ki kmečkim občinam nalaga velika bremena, dalje pristojbinski zakon, vprašanje o živinski soli itd. Posebno nujno potrebne so kmečke zadruge.

Dandanes, ko se je denar združil v delniške družbe, moralo bi se delo združiti v zadruge, ki naj bi bile v gospodarskem oziru to, kar so v političnem občine. Govornik dalje omenja volilne reforme, rentnih domov, razbremenjenja zemljišč ter priporoča Raiffeisenove posojilnice, ki so za naše razmere nujno potrebne in, kakor skušnja kaže, jako koristne. Dokler naš kmet ne dobi posojila najvišje po 4%, tako dolgo bode prekladal breme z jedne na drugo ramo.

Hranilnic in posojilnic je sicer mnogo, toda denar je predrag za našega kmeta, ako se poleg kmetije ne bavi še s kako obrtjo ali trgovino, kajti zemljišče mu donša povprek komaj 3% čistega dobička. In če pride nesreča: toča, povodenj, mraz, trtna uš itd., ne preostaja mu nič, a troške le ima in tako leze v dolgove. Mnookrat se zgodi, da mora ta ali oni plačati davke, dasi mu je uima pobrala ves pridelek, to pa, ker se poškodovanci o

LISTEK.

Dr. Vátroslav Oblák †.

(Konec.)

Prvi svoji znanstveni deli objavil je Oblák že l. 1887, torej komaj 23leten dijak, in sicer v „Archivu“: „Ein Beitrag zum slavischen Imperativ“ in v „Letopisu Matice Slovenske“: „Trije rokopisi slovenski iz prve polovice XVII. veka“. Prvo odlikovanje za mladega učenjaka bilo je gotovo to, da je Jagić sprejel v svoj zbornik omenjeni sestavek, s tem mu je bilo izrečeno tudi najboljšo priznanje. Od onega leta naprej pa je prinašal „Archiv“ vedno Oblakovih razprav. V 11., 12. in 13. zvezku za našo slovensko historično slovnico preimenoval razpravo: „Zur Geschichte der nominalen Declination im Slovenischen“. Leta 1882 prinesel je „Archiv“ znamenito študijo: „Das älteste datierte slovenische Sprachdenkmal“ in opazke k Skrabčevi razpravi: „Ueber einige schwierigerere Fragen der slovenischen Laut- und Formenlehre“.

V taisti dobi do leta 1892 izdala je „Matica“ v „Letopisih“ zapored te-le za poznavanje slovenskega jezika važne spise: „Starejši slovenski teksti“ (1889), „Doneski k hi-

storični slovenski dialektologiji (1890, 1891) in „Popravke in dostavke“ k temu spisu (1892). „Archiv“ prinesel je l. 1893 učeno razpravo: „Zur Würdigung des Alt-slovenischen“ poleg raznih manjših sestavkov. Leta 1894 postal je Oblák soizdajatelj „Archiva“; njegovo ime je čitati na naslovni strani poleg Jagića, Brücknerja, Novakovića i. dr. V tem letniku zavzemajo Oblakovi spisi skoro polovico vsebine. Najdaljši razpravi ste: „Die Halbvocale und ihre Schicksale in den südslavischen Sprachen“ in „Der Dialect von Lastovo“; taisto leto prinesel je „Letopis“ „Protestantske postile v slovenskem prevodu“. V „Archivu“, 17. zvezek, upotrebil je deloma sad svojega potovanja po Macedoniji v obširni razpravi: „Einige Capitel aus der bulgarischen Grammatik“. In še v letošnjem „Archivu“ je neumorno delavni Oblák objavil dvoje študij: „Zur Provenienz der Kijewer und Prager Fragmente“ in „Eine Bemerkung zur ältesten südslavischen Geschichte“. Tudi za lanski „Letopis“ spisal je pokojnik literarno razpravo: „Drobiž iz starejše književnosti slovenske“.

Poleg tega pisal je zadnje dve leti tudi v bulgarski „Zbornik“, znanstven list izhajajoč v Sreocu. Tudi cesarska akademija du-

najska sprejela je nedavno Oblakovo razpravo, da jo objavi.

Ze iz teh oskudnih podatkov moremo uvideti, kako marljiv in plodovit je bil dr. Oblák v svojem znanstvenem delovanju. Slovenci se lahko ponašamo z odličnimi jezikoslovci, omenim posebno dva, Kopitarja in Miklošiča, prvi znan kot „monstrum scientiarum“, drugi pa kot ustanovnik obče-slovanske filologije. In tema dvema bil bi dostojen naslednik Oblák! Marsikomu zazde se v prvem trenutku te besede malo presmele; toda kdor vsaj površno prouči razprave Oblakove, mora priznati, da se je v mladem možu kazal pravi učenjaški genij. Komaj osem let bilo mu je usojeno, da učenemu svetu javlja vspehe svojih temeljitih študij in že je ustvaril toliko temeljitih in stvarnih spisov, da moramo občudovaje pred njim stati in se mu klanjati.

Nam Slovencem stvaril je osnovo za zgodovinsko slovnico našega jezika, popolnil je naše znanje o slovenskem slovstvu starejše dobe, pokazal nam pot, kako si naj sestavimo pragmatično slovstveno zgodovino, seznanil nas in ves učenjaški svet s slovenskimi narečji in proslavil slovensko ime po svetu s svojimi jezikoslovnimi razpravami. A sedaj Oblaka ni več med nami — in ga tudi ne bode kmalu.

„Da bi vsaj spoznali, kaj smo z njim izgubili!“

V Celju, 20. aprila 1896.

—Ph.—

pravem času ali celo ne oglašijo za odpis davkov po zakonu iz l. 1888. V tem oziru so včasih tudi županje ali nevedni ali malomarni, ker ne naznanijo dotičnemu oblastvu nesreče. Isto velja glede zakona iz l. 1885, ki se tiče odpisa davkov od vinogradov, opustošenih po trtni uši, in naredbe iz l. 1890 glede hišnonajemninskega davka. To priča, da je nevednost najdražja stvar na svetu!

Konečno še nekaj! Mnogokrat se sliši, češ, da se duhovniki vtikajo v politiko, ker hočejo vladati v javnem življenju, in liberalni časniki straše s „klerikalizmom“. A na to strašilo se danes že vrabci usedajo, kajti duhovniki ne iščejo nadvlade, ker vladati morajo le prava načela; če pa liberalci imenujejo „klerikalizem“ obnovljenje in poživljenje človeške družbe po krščanskih načelih, potem smo in ostanemo „klerikalci“, držeč se starega slovenskega gesla: Vse za vero, dom, cesarja! (Živahno odobravanje!)

Razprava o volilni preosnovi.

(Govor poslanca Kluna v drž. zboru dne 24. aprila t. l.)

(Dalje.)

Še bolj opravičena pa se vidi zahteva dežele Kranjske, da dobi še drugega poslanca v splošnem volilnem razredu, če se premotriva v predstojećem odstotnem štetju v celih številkah še nezastopane ostanke ne v odstotnih stavkih, ampak v resničnih številih.

Ostane jih :

			nezastopanih še
V Galiciji	pri 19 mand.	175.764	prebiv.
na Češkem	" 17 "	89.715	"
" Niž. Avstrijskem	" 7 "	98.480	"
" Moravskem	" 6 "	265.130	"
" Štajerskem	" 3 "	233.305	"
" Tirolskem	" 2 "	118.739	"
" Gor. Avstrijskem	" 2 "	99.784	"
" Kranjskem	" 1 "	154.519	"
v Sleziji	" 1 "	214.787	"
" Dalmaciji	" 1 "	177.138	"
na Koroškem	" 1 "	18.796	"
v Bukovini	" 1 "	295.567	"

Na ta način je razdeljeno 61, in če še manjših 5 dežel prištejemo, 66 mandatov; ostane torej od števila 72 še 6 mandatov, kateri naj bi se razdelili mej izkazane še nezastopane ostanke. Nastane torej vprašanje, kako naj se razdelé? Bilo bi res brezmiiselno in naravnost nepravilno, če bi se teh 6 mandatov kar tistim deželam pridejalo, katere imajo absolutno največji še ne zastopani ostanek.

Jedino pravično in umestno vprašanje je, v kakšnem razmerju so nezastopani ostanke z mandati tiste dežele, to se pravi: koliko nezastopanih prebivalcev ima vsak poslanec novega volilnega razreda razun že zastopanega števila zastopati. Odgovor na to vprašanje dajo sledeče številke :

			nezastopanih prebivalcev
V Galiciji	pri 19 mand.	175.764	prebiv.
na Češkem	" 17 "	89.715	"
" Niž. Avstrijskem	" 7 "	98.480	"
" Moravskem	" 6 "	265.130	"
" Štajerskem	" 3 "	233.305	"
" Tirolskem	" 2 "	118.739	"
" Gor. Avstrijskem	" 2 "	99.784	"
" Kranjskem	" 1 "	154.519	"
v Sleziji	" 1 "	214.787	"
" Dalmaciji	" 1 "	177.138	"
na Koroškem	" 1 "	18.796	"
v Bukovini	" 1 "	295.567	"

Se neoddanih šest mandatov pripada po vrsti sledečim šestim deželam :

1. Bukovini	295.530	duš	še drugi mandat
2. Sleziji	214.830	"	"
3. Dalmaciji	177.130	"	"
4. Kranjski	154.520	"	"
5. Štajerski	77.778	"	četrti
6. Tirolski	59.380	"	tretji

Vidite torej, gospodje moji, da se mora Kranjska z drugim mandatom že v četrtem mestu v ozir jemati, nasprotno bi pa morala Gorenja Avstrija s svojim tretjim mandatom prazna oditi. Ker pa ostanek Gor. Avstrije skoro dosega ostanek Tirolskega, bi bilo prav, da bi ustanovili še 73. mandat, kakor sem predlagal, a ne v korist Kranjski, katera bi se morala z drugim mandatom prej v ozir jemati, kakor Štajerska ali Tirolska s tretjim, temveč da dobi Gor. Avstrija ravno tako še tretji mandat.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. aprila.

Volilna pravica poslov. V včerajšnji seji poslanske zbornice se je vnela zelo burna debata o predlogu štajerskega poslanca Hagenhoferja, ki je zahteval, naj se zopet vsprejme v odseku in prvem branju odklonjeni predlog glede volilne pravice poslov. Imenovani poslanec je v daljšem govoru skušal pojasniti, kolika nevarnost preti kmetškemu stanu v verskem in gospodarskem oziru, ako se dovoli tudi poslom volilna pravica. Govornik trdi, da se z občno volilno pravico odpira pot socijalni demokraciji, ki bode popolno okužila dosedaj verne in zveste kmetške posle ter s tem dosegla svoj namen, da uniči kmetški stan. Poslanec je mnenja, da bi se potem morala dovoliti volilna pravica tudi ženskam, v prvi vrsti gospodinjam, ki bi gotovo ne bile zadovoljne, ako bi šel na volišče najmanjši hlapec, a one ne. Konečno slika veliko škodo, katera bi navstala, ko bi se hlapci odtegovali od dela in bi moral toraj gospodar sam nadzorovati delo, mesto da bi šel sam na volišče, ker ima večje pravice, nego njegov hlapec. Govorniku so prav dobro odgovarjali poslanci dr. Ebenhoch, Kaizl, Kraus, Kaunitz, Posch, Troll, Morre in glede socijalne demokracije posl. Pernerstorfer. Govorniki so poudarjali, da je posebno za katoliško stranko velevažnega pomena, ako dobe posli volilno pravico, ker ji bode s tem v mnogih deželah zagotovljena večina. Poleg tega se pa posli tudi ne nahajajo v tako sijajnih razmerah, da bi ne imeli ničesar več zahtevati. Konečno se je posl. Pernerstorfer izjavil, da socijalni demokratje v tem oziru ne bodo trpeli nikake škode, ker socijalna demokracija najde tudi brez volilne pravice pot mej kmečko prebivalstvo. Poslednja trditev se pa ne bode dala tako lahko izpeljati, kajti ravno posli imajo v sebi še dovolj krščanskega duha, da se bodo lahko krepko ustavljali navalom socijalne demokracije. — Vsi imenovani poslanci so izjavili, da glasujejo proti predlogu posl. Hagenhoferja.

Ogerska milentjska slavnost in Srbija.

K tisočletni slavnosti, ki se prične jutri v Budimpešti, je povabila ogerska vlada mej drugim tudi Srbijo, katera je baje nekaj tudi pripadala k velikemu marijanskemu kraljestvu. Toda srbska vlada je kratko malo odklonila ponudbo ter naznanila ogerski, da je ne bode zastopal niti poslanik na Dunsaju, niti srbski glavni konzul. Kralj se namreč popolno strinja z mnenjem ministerstva, da je zastava, ki se ima nositi pri slavnostnem obhodu, stara srbska zastava in torej Srbija ne more prisostvovati slavnosti, ki je zanjo poniževalna in sramotilna. Ta izjava je seveda v obilni meri razburila mažarske kroge. To je tudi pokazala predzadnja seja ogerske poslanske zbornice, ko je ministerski predsednik izjavil, da je postopanje Srbije znak nevljudnosti in posledica pomanjkljivega poznavanja političnih razmer. Dostavil pa je, da Ogerska iz tega ne bode izvajala nikakih posledic. Poslednje besede bi si bil Banffy prav lahko prihranil, ker je itak dovolj znano, da se ne more nihče siliti v lastno sramoto.

Križa v Franciji je rešena. V današnji seji se je predstavil novi kabinet poslanski zbornici in naznanil svoj program. Z malo izjemami pripadajo vsi člani Melineovega kabineta oportunističnim strankam, le o načelniku in ob enem poljedelskem ministru je znano, da je najzmernejši republikanec. Francosko zmerneje časopisje se prav laskavo izraža o novih kabinetnih članih in pravi, da si bodo pridobili naklonjenost vseh dobromislečih mož, republikancev in patrijotov. Ne tako zadovoljni so pa socijalisti, ki ostro prijemajo predsednika in mu napovedujejo hud boj. Posebno jih bode v oči notranji minister Barthou, kateri jim namerava energično stopiti na noge. O stališču sedanjega kabineta bode mogoče še le povedati, ko bode objavljen skupni program.

Matabelski upor v južni Afriki provzroča Angležem velike, nepričakovane sitnosti. Akoravno poskuša angleška vlada z raznovrstnimi poročili o „slavnih“ zmagah prepričati svet, kako dobro se ji godi, vendar je lahko sklepati, da so Matabeli v veliki premoči. Prvi dan se je sicer poročalo „Reuters-Office“, da so se morali vstati umakniti z velikimi izgubami, toda takoj drugi dan je moral poročati ravno isti urad, da prihajajo z gorovja ogromne nove čete Matabelov na pomoč „poraženim“ četam ter da so popolno obkolili mesto Bulowayo. Anglija je takoj na to odposlala nekaj novih oddelkov, ka-

teri imajo čuvati komunikacijske zveze in braniti sovražniku nadaljno prodiranje. Angleška vlada ima toraj zelo malo upanja na zmago, kajti gotovo je, da imajo Matabeli veliko število zaveznikov, ki bi se karnajhitreje radi otresli angleškega jarma.

Cerkveni letopis.

Tridnevnic.

Iz Rima, 27. aprila.

V dopisu od 21. januarja t. l. sporočil sem slovesnost beatifikacije P. Teofila od Korte iz reda sv. Frančiška, danes pa mi je sporočiti o drugi slovesnosti, katera je z ono v tesni zvezi, namreč o slovesni tridnevni pobožnosti, katera se je 24., 25. in 26. t. m. obhajala v naši samostanski cerkvi sv. Antona Padovanskega v Rimu. Božja hiša je bila za to slovesnost izvanredno praznično okinčana in z mnogimi svetili bogato razsvitljena. Nad velikim oltarjem je v zraku visela podoba blaženega Teofila, katero je slikal umetnik Grillotti; okolu podoje je viselo v dvojnem polukrogu 43 lestencev z deloma šestimi, deloma osmimi svečami; drugi 34 lestenci so bili po cerkvi simetrično obešeni in zraven teh je bilo na dvojnem cerkvenem napustku še 32 petsvečnih kandelabrov.

Vsa ta bogata razsvetljava je bila zlasti ob večernem mraku čarobna, ko se je bliščeči lesk stoternih sveč lomil v prizmatičnih drobcih steklenih lestencev in v zlato-srebrnih obšivih raznobarvanih preprog, s katerimi je bila vsa cerkev preprežena. V duhovnišču ste viseli ob stenah dve podobi, kateri ste predstavljali najnovejša dva čudeža, ki sta se zgodila na priprošnjo blaženega Teofila, namreč čudežno ozdravljenje Frančiška Tognetti l. 1860 in mlade deklice Jožefe Alisatti l. 1877.

Ti dve jako lepi podobi sta delo slikarja Cremoninija. Pred cerkvijo je bil nad glavnim vhodom velik napis v latinskem jeziku: „Deo optimo maximo in memoriam Theophili a Curte minorum de observantia nuper inter beatos adscripti. Precibus fidelium tibi supplicantium Beate Theophile adesto Qui in terris te solatorem miserorum Praebuisti assiduum et pium Et coelo nobis subvenire perge.“

Kakor po navadi so bili tudi za to tridnevno pobožnost posebni odpustki podeljeni in vdeležba je bila mnogoštevilna, zlasti pri popoldanski pridigi, katera je bila sleherni dan ob 6. uri, je bila cerkev natlačeno polna. Posebnost pri takih tridnevnicah v čast novega blaženega ali svetnika je tukaj ta, da vsaki dan dohajajo duhovni svetovni in redovni, da v dotični cerkvi opravijo sv. mašo, za kar se jim podari knjiga „življenje blaženega“, velika njegova podoba in nekoliko svetinc.

Tudi pri nas je bilo v teh treh dneh opravljenih 250 sv. maš, katerih tri so brali kardinali Parocchi, Masalla in Gotti, kateri zadnji je v nedeljo tudi delil vernikom skupno sv. obhajilo. Pontifikalne slovesne maše so peli trije škofje iz reda sv. Frančiška, namreč Mons. Giacomo Ghezzi, škof iz Orte, Civita Castellana in Gallese, drugi dan monsg. Simon Milinovic, črnogorski nadškof v Antivaru in tretji dan monsg. Serafin Milani, nazovni ali titularni nadškof iz Side.

V nedeljo popoldne bil je sklep pobožnosti z zahvalno pesnijo in z blagoslovom, katerega je podelil kardinal Vanutelli nebrojni množici pričujočih vernikov, katerih kar cerkev stoji, ni bilo toliko ob enem v nji.

Za petje pri cerkvenih opravilih se je mnogo trudil domači organist in pevovodja P. Pierbattista, čigar kompozicije je izvrševal močan pevski zbor obstoječ iz najbolj slovitih pevskih moči raznih cerkva in kakih 25 dečkov iz zavoda č. oo. Salezijancev. Razne točke, po okusu tukaj obče znanega skladatelja vglasbene, so bile jako dolge, tako n. pr. trajala je „Gloria“ pri maši v nedeljo nič manj kakor nekaj čez pol ure! Peli so, se ve po duhu skladb, moram reči da izborna precizno.

Ker je navada, da se pri taki tridnevni pobožnosti delijo podobice novega blaženega ali svetnika, se je mnogo število vernikov obojega spola in vsake starosti te priložnosti poslužilo. Oni pa, ki so se vdeležili skupnega svetega obhajila, so zraven podobice še dobili malo knjižico življenjepisa blaženega Teofila in eno svetinjico v spomin.

Pozno v večer je bila cerkvena pobožnost zaključena in množica je zadovoljno zapuščala svete prostore. Stopivši na prosto pa je bila iznenadena, ko je zagledala krasno razsvetljeno pročelje cerkve, visocega zvonika in tri velike strešne oddelke samostana.

P. O. L.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. aprila.

(† Dekan Martin Povše.) Včeraj, 29. t. m. je zatnil blagi ribniški dekan veleč. gosp. Martin Povše svoje oči v smrtnem spanju. Leto dni bo kmalu, kar je bolehal. Na vizitacijskem potu v Drago se je vlani meseca maja prehladil in od tedaj je jel smrtni kragulj kljuvati njegova pljuča. Lotila se ga je sušica in včeraj je izdihnil svojo plemenito dušo. — Iskal je letošnjo zimo zdravja v Gorici in res mu je blagodejno goriško ozračje nekoliko ustavilo napredujočo bolezen, toda ozdravilo je ni na žalost mnogobrojnih njegovih znancev in prijateljev, zlasti pa njegovih faranov, pri katerih si je v kratki dobi svojega bivanja dobil neomejenega spoštovanja in zaupanja. Rodil se je rajni dne 11. novembra 1833 v Šentjurju pod Kumom. Za mašnika je bil posvečen dne 26. julija 1859. Služboval je kot kaplan v Polhovem Gradcu; potem kot župni upravitelj in župnik v Rakitini, v Senčurju pri Kranju in od novembra meseca 1887 kot dekan v Ribnici. Povsod si je ostavil hvaležen spomin. Pred vsem smo pri njem občudovali njegovo resnično skromnost in ponižnost. Trde besede nisi čul iz njegovih ust. Kedar bi pričakoval, da bo po pravici grajal, ali sicer kako kazal svojo nejevolje, je samo prosil in očetovsko opominjal. Če je pa imel sam prestati kako krivico, nosil jo je kot mož pogumno in potrpežljivo. Iz srea je bil vdan svojem višjemu pastirju in goreče je vedno zagovarjal pravice svete cerkve. Za božjo čast in izveličanje duš se je neprestano trudil. — Kako lepo je prenovil šenčursko cerkev, vedo šenčurci sami najbolje, ki bodo gotovo njegovo ime izgovarjali s častjo še dolga leta. Svojim kapelanom je bil dober oče, — prijazen in postrežljiv in ničesar ni bolj želel, nego da bi vedno lepa sloga vladala mej njimi in njim. Reči smemo, da je gotovo vse njegove bivše duhovne pomočnike z veliko žalostjo navdala vest o njegovi smrti. Izgubili so ž njim očetovskega prijatelja. Denarja ni zapustil. Ni čuda, saj je bil celo svoje življenje usmiljenega srea in dobrih rok. — Žalost, revščina, zapuščenost so ga vedno genile in čisto mu je zarosilo nedolžno, jasno oko, ko je čul o tuji nesreči. Skofija izgublja ž njim vzglednega svečenika, dekanija toži za vestnim voditeljem, fara objokuje vnetega duhovnega pastirja, prijatelji pa — gostoljubnega, vedno ljubeznivega, vedno prijaznega druga. V petek o polu deseti uri dopoldne je napovedan pogreb. Njegovo truplo poneso v Hrovačo, njegov duh se pa, kakor za trdno upamo, veseli pri Bogu. Z dna srea mu kličemo: Počivaj v miru! Dr. J. E. K.

(Iz Planine.) Medved se je oglašil blizu logarske hiše kneza Windisch-Graetza na Javorniku in več noči prihajal večerjat nastavljeno mrhovino. Knez je šel čakati ga v navlašč za to napravljeni kolibi visoko od tal med dvema hojama, kjer je že več medvedov ustrelil.

(† Župnik Tomaž Thaler.) V Trstu je umrl in bil danes pokopan č. gospod vpokojeni župnik Tomaž Thaler v 68. letu. Služboval je v Borštu, Ospem pri Sv. Ivanu in v Šklednju; na to je bil župnijski upravitelj pri sv. Antonu novem in pri sv. Ivanu; leta 1869 je bil imenovan župnikom v Rojanu, kjer je služboval 27 let. — Pokojnik je bil doma iz Železnikov, bil je vzgleden duhoven in neustrašen narodnjak. Za svoje župljane je bil zelo skrben, zaradi svojega narodnega prepričanja je imel hude boje z italijanskim mestnim magistratom v Trstu, boril se je zlasti zadnja leta za ustanovitev slovenske šole v župniji. Vsako leto je prišel za nekaj dni na Kranjsko na oddih, a zadnja leta je tožil, da je zelo bolehen, da bo moral pustiti župnijo in se podati v pokoj. Šel je nedavno v začasni, sedaj v večni pokoj. — Blagemu rojaku svetila večna luč!

(Iz Maribora.) Dne 30. aprila je prišel cesarski namestnik štajerski, marki Bacquehem, v Maribor nadzorovat državne urade in šolske zavode. — Dne 28. aprila, kakor je že omenjal „Slovenec“, je bila blagoslovljena kapela v c. kr. infanterijski kadetni šoli. Cerkveno opravilo so izvršili mil. gosp. knezoškof, navzoč je bil tudi apostolski vojni vikar škof dr. Belopotocky. Mil. gospod knezoškof so ob tej

priliki v lepem nagovoru vojaškim gojencem narisali najnevarnejše duševne sovražnike ter jim zanimivo opisali tudi orožje, katero je gojencem krepko sukati, da premagajo te najnevarnejše sovražnike. Slovesnost je bila izredno lepa in žeteti je, da se gojenci v novem hramu božjem vsikdar vnamajo v ljubezni do Boga, cesarja in domovine.

(Osebnosti.) Namestniški koncipist dr. Emil Weigman je prestavljen kot komisar iz Celja v Ljutomer, v Celje pride kot okrajni komisar Walter grof Attems. — Avskultant Viljem Kronasser pride iz Maribora v Sevnico in pl. Fröhlichsthal iz Sevnice v Maribor.

(Občinska volitev v Celovcu.) Pri včerajšnji volitvi v drugem razredu, katere se je udeležilo 300 volilcev, so bili izvoljeni štirje liberalni kandidati, mej kanonikom Bittnerjem, ki je dobil 132 glasov, in liberalnim inženierjem Krsek, ki je dobil 121 glasov, se pa vrši ožja volitev.

Za dijaško mizo namesto venca na grob pokojnega monsign. Jerana.

Gosp. profesor Anton Kržiž 5 gld. — A. O. dragemu očetu hvaležni gojenec 5 gld. — Gosp. Fr. Grivec, duhovnik v Lahovčah, 5 gld. — Gosp. dekanijski upravitelj Ivan Nagode v Trebnjem, 5 gld. — C. g. Martin Derčar, župnik v Preski, 5 gld. — G. Ivan Murnik, trgovec v Kamniku, 5 gld. — Višji gimnazijci ljubljanski svojemu dobrotnemu očetu (preostanek od venca) 10 gld. 69 kr. — Ljubljanski bogoslovci svojemu dobrotniku 30 gld. — Deželni primarij g. dr. Vinko Gregorič 5 gld. — G. Jožef Orel, trgovec in posestnik v Kamniku, 5 gld.

Društva.

(Rudeči križ.) Dne 28. t. m. imelo je deželno pomočno društvo „Rudečega križa“ za Kranjsko svoj redni občni zbor pod predsedstvom prvega podpredsednika ces. svetnika Iv. Murnika. V svojem nagovoru omenja predsednik posebno delovanja društva ob potresni katastrofi. Kako blagodejno je deloval „Rudeči križ“ ob potresu, je slehernemu znano. Od vseh strani se je čul glas hvaležnosti. Tudi presvitli pokrovitelj namestnik „Rudečega križa“, gospod nadvojvoda Karol Ludovik, se je v posebnem pismu na društveno predsedstvo pohvalno izrazil o delovanju družbe v minolemu letu, posebno pa naglašal njegovo delovanje ob potresni katastrofi v Ljubljani in pa ob nevarnostih kolere v Galiciji, in je za to delovanje vsem svojo najtoplejšo zahvalo in popolno priznanje izrekel. Za po potresu oškodovane prebivalce v Ljubljani in v okolici je dalo deželno pomočno društvo za Kranjsko 1400 gld. Podružnica v Krškem je darovala 100 gld. za po potresu prizadete prebivalce in 100 gld. za po požaru v Toplicah pri Novem Mestu ponesrečene. Predsednik metliške podružnice, gospod dr. vitez Savinšek, nabral je za po potresu prizadete Ljubljance 34 gld. 50 kr. — Društvu došlo je od bratskega društva v Celovcu 120 gld. in od „Srbškega Rudečega križa v Belemgradu“ 144 gld. 15 kr. s prošnjo, da se zneski razdelé med po potresu poškodovane prebivalce. Od teh zneskov dobili so: trije invalidi po 10 gld., dve vdovi po 10 gld., dva invalida in jedna vdova po 8 gld., jedna vdova 7 gld. 50 kr., jedna vdova 7 gld. 15 kr., pet vdov po 7 gld., jeden invalid 7 gld., dve vdovi in jedna sirota po 6 gld. 50 kr., dva invalida po 6 gld. 50 kr., jeden invalid 6 gld., trije invalidi po 5 gld. in 16 vdov po 5 gld. — Za društvene namene darovali so tudi v preteklem letu: Kranjska hranilnica 300 gld. in dež. zbor 100 gld. Dalje je društvo prejelo dar 100 gld. od pokojnega barona Rudolfa Apfaltrerna. — Konci l. 1895 imelo je društvo 3 častne, 210 rednih in 3 podporne člane. — Društveno premoženje znaša 13.219 gld. 53 kr. v gotovini in v hranilničnih knjižicah in 565 gld. v vrednostnih papirjih in srečkah. Ker sta se dve podružnici v Il. Bistrici in v Vipavi zaradi neugodnih lokalnih razmer razšli, ostane še 15 podružnic. Te imajo 500 članov in 5548 gld. 54 kr. premoženja. — Na predlog predsednika izreče zbor vsem pospeševalcem društvenih namer najtoplejšo zahvalo, posebno pa še zveznemu predsedstvu „Rudečega križa“ za podporo, katero je družba naklonila ob potresu deželi Kranjski, slavnemu dež. zboru in kranjski hranilnici za darila, odposlancem združenega zbora, pregledovalcem računov in vsem tukajšnjim časniki.

(Nemško politično društvo za Kranjsko) je izvolilo svojih načelnikom deželnega poslanca in odbornika dr. Schaffnerja, njegovim namestnikom ravnatelja kranjske hranilnice in člana

državnega sodišča dr. Suppana, zapisnikarjema profesorja dr. Binder in Benda, blagajnikom bišnega posestnika Leskoviča. — „Tagespost“ pravi, da se društvu pravila preosnujejo, da bo zopet začelo živahnije delovanje. — Kaj na to poreče dr. Tavčar?

Telegrami.

Miramar, 30. aprila. Cesarica Elizabeta je odpotovala včeraj zvečer s posebnim vlakom v Budimpešto.

Dunaj, 30. aprila. Koncem včerajšnje seje poslanske zbornice je polemizoval posl. Menger proti govoru posl. Hagenhoferja ter izjavil, da bode on in njegova stranka glasovala proti njegovemu predlogu. Debata se je nato zaključila. — Finančni minister je predložil načrt zakona glede dovolitve naknadnega kredita za l. 1896.

Dunaj, 30. aprila. Imunitetni odsek je sklenil v včerajšnji seji, izročiti posl. Schneiderja kazenskemu sodišču.

Dunaj, 30. aprila. V včeraj v poslanski zbornici predloženem načrtu glede dovoljenja naknadnega kredita zahteva finančni minister mej drugimi 12.000 gld. za statistična poizvedovanja o razmerah zasebnih uradnikov, ki zahtevajo obligatno zavarovanje za starost; konečno 62.500 gld. za draginjsko doklado za državne uradnike na Kranjskem, ki trpe vsled potresne katastrofe. — Pri glasovanju o § 9. a vladne predloge o volilnem načinu za državni zbor so bili odklonjeni vsi minoritetni predlogi, kakor tudi predlog poslanca Brzorada, ter se je vsprejel § 9 a po predlogu odseka. Predlog posl. Hagenhoferja, naj se vsprejme v določbo § 9 b glede volilne pravice poslov, se je pri imenskem glasovanju odklonil z 248 proti 8 glasovom.

Celovec, 30. aprila. Pri ožji volitvi v mestni zastop v 2. razredu je zmagal stolni kanonik Bittner s 107 glasovi proti liberalnemu kandidatu, ki je dobil 95 glasov.

Pariz, 30. aprila. Člani novega kabineta so se sošli včeraj popoldne ob 4. uri pri predsedniku Meline ter sestavili izjavo, katera se je prebrala danes v zbornici. Takoj na to so šli k predsedniku Faure, ki je podpisal njihove dekrete.

Rim, 30. aprila. Včeraj se je razdeljevala v poslanski zbornici zelena knjiga o Afriki, ki obsega vsa važnejša pisma in naredbe od meseca junija 1895 do konca marca letos.

Zanzibar, 30. aprila. Tukaj krožijo poročila, da so izgubili Angleži v zadnji bitki z vstaši veliko število vojakov.

Proti hripavosti

učinkujoče, kašelj omehčujoče, sliz razkrajajoče sredstvo je prani sirup lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta), kateri se uporablja prav vspešno. — Cena steklenici 35 kr. 12 stekl. gld. 3'60. 123 (50—11) 3

Umrli so:

27. aprila. Marija Šinkovic, postrežnica, 53 let, Koldvorske ulice 30, cystovarium. — Anton Koller, plekarski mojster, 76 let, Sv. Petra cesta 13, kap na možgane.

28. aprila. Leopold Mlakar, zasebnega uradnika sin, 2 meseca, Gradaške ulice 8, božjast.

V otroški bolnišnici:

27. aprila. Ivan Lilen, mizarjev sin, 2 leti, jetika.

Tuji.

28. aprila.

Pri **Stonu**: Schulz, Kratky, Pikhart, Blau, Wurm, Grünberger, Kont, Winder, Fischer, Mayer, Huber z Dunaja. — Pucher, Coldora, Heinrich iz Trsta. — Lunaček s Travnika pri Rakeku. — Havas iz Kaniže. — Polsterer iz Sopronja. — Redlich iz Kremsira. — Treffer iz Monakovega. — Kolasik iz Pragi. — Widegar iz St. Jurja. — Fink iz Gradca.

Pri **Maltcu**: Zimmer, Arnstein, Meister, Teffer, Honkiz, Haschek, Schulz, Stein, Barbarics, Klein, Puschenjagg, Engl, Brückner, Köllner, Ritschl, Ruckel, Zack, Pircher z Dunaja. — Winterhalter iz Maribora. — Hirschberg iz Berolina. — Fürst iz Gradca. — Gadol iz Busendorf-a. — Kaudela iz Jablonca. — Rohsetti iz Bruck-a n. M.

Pri **Lloydu**: Skušek iz Möllike. — Ehrlien z Dunaja. — Berlić iz Mošenj. — Wratschko iz Maribora. — Jaritz iz Gradca.

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena
za prekrbljenje vseh
v kurznem listu
raznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Pri Bavarskem dvoru: Gerl iz Krašnje. — Kramer iz Zatišine.
Pri avstrijskem caru: Schlene iz Trnovega. — Birkarda z Dovjega.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
29	9. zvečer	731.4	12.7	sl. jz. zah.	del. oblac.	
30	7. zjutraj	730.1	7.9	sl. sev. zah.	del. oblac.	0.0
	2. popol.	728.2	22.0	sr. jug.	jasno	

Srednja večerajša temperatura 13.8° in za 2.0° nad normalom.

Zahvala.

335 1-1

Veleislavni občinski svet dež. stolnega mesta Ljubljane je povodom obravnave mestnega proračuna dne 1. aprila 1896 blagodušno volil dve sto goldinarjev v podporo „Narodni Soli“, in slavni mestni magistrat je to darilo nakazal izplačati v dveh obrokih. Društveni odbor si šteje v najprijetnejšo dolžnost, svojo najtoplejšo zahvalo izrekači veleislavnemu mestnemu zastopu na tej dobrotorni podpori.

Tudi slavna „Kmetijska posojilnica za ljubljansko okolico“ je — kakor vsako leto — spominjala se v svojem običnem zboru „Narodne Sole“ ter ji naklonila deset goldinarjev prispevka. Bodi ji stotera hvala!

V Ljubljani, dne 30. aprila 1896.

Odbor „Narodne Sole“.

Na prodaj je
hiša z vrtom na Pšati,
fara sv. Jakoba ob Savi,
iz proste roke.

Več poizvé se pri Jožefu Pečnikarju ravno tam.

326 3-1

Tovarniška zaloga 248 20-5
šivalnih strojev in pristojev za vozarenje

Iv. Jax v Ljubljani, Dunajska
cesta št. 13

prilagoja kot najboljši pristoj za vozarenje na daljavo

„Dürkopp-Diana“

Katalogi zastoj in franko.

Sidro Liniment. Capsici comp.

18-9 z lekarnarjeve v Pragi 296
priznana izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobili posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 726 70-44

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

Schicht-ovo milo

z znamko „ključ“ je neprekosljivo dobro in ceno.

233 3

Nove Šmarnice 1896.

Marija Podoba Pravice.

Za šmarnično pobožnost.

Spisal Jožef Kerčon, duhoven ljublj. škofije.

Tudi za letos nam je oskrbela gorečnost in spretnost blagega dušnega pastirja lepe „Šmarnice“.

Dobro znani gospod pisatelj nam opisuje v njih Marijino življenje po nauku sv. pisma in po nekaterih razodetvah, lepe Marijine zglede obrača na krščansko življenje in naše potrebe, podaja nam za vsak dan lep zgled, uči nas srčno častiti Marijo in nam daje na pot še primerno „vajo“.

Vsakdanje berilo ni, kakor upamo, na predolgo, ne prekratko, vseskozi pa mišno in lahko umevno. Zato se nadejamo, da bodo dušni pastirji letošnje Šmarnice radi sprejeli in jih brali vernikom v dušni prid, kakor tudi v čast blažene Device Marije.

Knjiga obsega kot dodatek še sv. mašo in lavretanske litanije.

Dobivajo se Šmarnice v treh vezeh: V pol usnju 90 kr., v usnju 1 gld., v usnju z zlato obrezo 1 gld. 20 kr. S pošto stane izvod 10 kr. več.

Katoliška Bukvarna

v Ljubljani. 321 4-4

Kovert s firmo
Katoliška Tiskarna

prilagoja

po nizke ceni.

Spomladanske obleke, površnike, nepremočljive haveloke

289 10-5

za gospode in dečke kakor tudi
za gospé in deklíce

iz pristne velblodje dlake ali pravega tirolskega lodna priporočata v največji izberi

Eričar & Mejač,
Ljubljana, Slonove ulice 9.

Ilustr. ceniki razpošljujejo se franko in zastoj.

Dunajska borza.

Dne 30. aprila.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 05 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 „ 95 „
Avstrijska zlata renta 4%	122 „ 60 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 „ 95 „
Ogerska zlata renta 4%	122 „ 15 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98 „ 95 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	966 „
Kreditne delnice, 160 gld.	355 „ 30 „
London vista	120 „ 10 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 72 1/2 „
20 mark	11 „ 75 „
20 frankov (napoleonor)	9 „ 54 „
Italijanski bankovci	43 „ 97 1/2 „
C. kr. cekini	5 „ 65 „

Dne 29. aprila.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	148 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157 „ — „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 „ — „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 10 „
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 „ 75 „
Dunavske vravnave srečke 5%	126 „ 50 „
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107 „ 50 „
Posojilo goriškega mesta	112 „ — „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ 35 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 „ 20 „
Prioritetne obveznice državne železnice	222 „ 50 „
„ „ južne železnice 3%	166 „ 10 „
„ „ južne železnice 5%	128 „ 60 „
„ „ dolenskih železnice 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	139 „ — „
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 „ 25 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 „ — „
Salmove srečke, 40 gld.	69 „ 25 „
St. Genois srečke, 40 gld.	71 „ 50 „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	61 „ — „
Ljubljanske srečke	22 „ 25 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	158 „ — „
Akcije Ferdinandove železn., 1000 gl. st. v.	3420 „ — „
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	440 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	95 „ — „
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	61 „ — „
Montanska družba avstr. plan.	80 „ 30 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	160 „ — „
Papirnih rubljev 100	127 „ — „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za izgube pri žrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.

Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasniti v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kurnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.